

A door het jaar 10

M. Assumpta

11 juni 2023

Eerste lezing (Hosea 6,3-6)

Uit de profeet Hosea

De profeet Hosea sprak:

‘Ooit zullen de mensen zich weer tot de Heer wenden,
en zeggen:

Wij willen ons weer tot jou keren,
jou beter leren kennen,
jou in ons hart sluiten.

En weet,

dan zal de Heer zich laten zien,
zo zeker als ‘s ochtends de zon opkomt,
zo zeker als de lenteregen telkens weer de aarde drenkt.

Maar weet ook dat de Heer dan zeggen zal:

mensen van Efraïm, mensen van Juda,
zoals jullie zich tot mij richten, dat valt mij tegen.

Jullie vroomheid is niet méér dan de dauw,
die vroeg in de ochtend verdwijnt met de eerste zon.

Ik heb profeten gestuurd om jullie dat duidelijk te maken:
want ik wil geen offers,
ik wil dat jullie mij en mekaar liefhebben.’

En Hosea besloot:

‘Respect voor God, en liefdevolle zorg voor mekaar,
is veel belangrijker dan welke offers dan ook.’

Tweede lezing (Rom 4,18-25)

Uit de brief van de apostel Paulus aan de christenen van Rome

Zusters en broeders,

toen God Abram wegriep uit zijn land,
had hij gezegd:

ik zal je vader maken van vele volkeren,
en je nageslacht zal talrijk zijn.

Abram bleef in die belofte van God geloven,
ook toen hij reeds honderd jaar was geworden,
en de moederschoot van zijn vrouw Sara zich reeds lang had gesloten.

Hij bleef er ten diepste van overtuigd
dat God hoe dan ook bij machte is om waar te maken wat hij heeft toegezegd.
En God heeft Abram niet in de steek gelaten.

Dit staat neergeschreven

ook voor ons,

opdat ook wij het geloof zouden bewaren

in hem, die Jezus nieuw leven heeft gegeven.
Door zijn sterven heeft Jezus niet alleen onze fouten goedge maakt,
maar voor ons ook de weg geopend naar een nieuw leven.

Evangelie (Mt 9,9-13)

Uit het heilig evangelie volgens Mattheüs

Jezus kwam in zijn stad bij het tolkantoor. Daar zat een tollenaar, zijn naam was Matteüs.

Jezus zag hem, en hij zei: 'Ga mee met mij.'

En Matteüs ging met hem mee.

Zo kwam het dat er daarna geregeld ook tollenaars, en andere mensen met een kwalijke reputatie mee aan tafel kwamen, wanneer Jezus en zijn leerlingen maaltijd hielden.

De farizeeën die dat zagen, waren geschandaliseerd, en spraken er de leerlingen op aan: 'Waarom eet jullie meester met die tollenaars en zondaars?'

Jezus hoorde het en zei: 'Wie heeft een dokter nodig? Niet de gezonde mensen, maar de zieken.

En lees eens wat bij de profeet Hosea staat: Voor God is liefdevolle zorg belangrijker dan welke offers ook.

Ook ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar wel zondaars.'

Homilie

Z en B,

Onder de titel 'Sjaloom Allemaal' loopt op Play 4 momenteel een documentaire reeks over de streng orthodoxe joodse gemeenschap in Antwerpen.

Als je met de trein in Antwerpen komt, loop je hen zeker tegen het lijf, want ze wonen net naast het Centraal Station, en zijn te herkennen aan hun zwarte mantels, hun rare hoeden en hun lange haarlokken.

Het zijn best sympathieke kerels, hoewel sommige van hun ideeën moeilijk te volgen zijn. Zoals hun houding tegenover de plaats van de vrouw, of over homoseksualiteit.

Wat het meeste opvalt is wel dat hun leven van uur tot uur nauwkeurig bepaald is door wetten en voorschriften.

Op ieder moment van de dag, of van het jaar, of van het leven zeggen 613 wetten wat ze moeten doen en laten, en wat ze mogen of moeten eten, welke gebeden en rituelen ze moeten uitvoeren.

Die wetten hebben een zeer lange voorgeschiedenis. Ze werden eeuwen geleden door de Farizeeën en de schriftgeleerden gehaald uit de Thora, de wet van Mozes, en uitgeschreven in 248 geboden en 365 verboden, samen dus 613 te onderhouden wetten.

De bedoeling ervan was het de gelovigen gemakkelijk te maken. Men diende niet

meer na te denken, het kwam er alleen op aan stipt alle regels te volgen. En wanneer ze dit hun leven lang deden hoefden ze niet bevreesd te zijn om voor de rechterstoel van God te verschijnen.

Maar het gevolg van deze manier van aanpakken was wel dat de geest van de oorspronkelijke wet verloren ging. Die was niet geschreven om klakkeloos te worden uitgevoerd, maar om een wegwijzer te zijn voor de mensen, om in hun leven en in het leven van de samenleving Gods heilsplan gestalte te geven.

Hoe ver men daardoor is afgeraakt van de geest van de wet licht ook op in de Play4 reeks.

Op een bepaald moment wordt een jongetje getoond, dat aan zijn vader vraagt: 'waarom moeten we dat allemaal doen? Waar is dat goed voor?' En de vader antwoordt: 'Omdat God het zo wil. Punt uit.'

Z en B,

Dat is een gevaar dat alle religies en levensbeschouwingen lopen: dat ze hun oorspronkelijke inspiratie vergeten, en vast gaan houden aan wetten en regeltjes.

Zo ook onze Rooms-Katholieke kerk. Lange tijd mochten gewone gelovigen de bijbel niet lezen, maar moesten ze zich houden aan de vragen van de catechismus en hun antwoorden, die ze van buiten moesten kennen. Dat waren er ook 447.

Maar in alle tijden, en overal kwamen en komen er moedige mensen naar voor, die oproepen om terug te keren naar de bron.

Zo iemand was de profeet Hosea. In zijn tijd, zowat 800 jaar voor onze tijdrekening, was men ook vergeten waar het op aan komt. En hij liet God zeggen – we hoorden het in de eerste lezing: Jullie vroomheid is niet méér dan de dauw, die vroeg in de ochtend verdwijnt met de eerste zon. Ik wil geen offers, ik wil dat jullie mij en mekaar liefhebben.'

Dat zal hem zeker niet in dank afgenomen geweest zijn, de schriftgeleerden van toen zullen het hem zeker lastig hebben gemaakt.

Zo iemand was ook Jezus van Nazareth, daar ging het over in de evangeliëlezing. Hij ging om met tollenaars. En de farizeeën waren erdoor geschandaliseerd. Want dat was slecht volk, ze hielden zich niet aan de voorgeschreven wetten.

Maar Jezus geeft hen repliek, en haalt dezelfde woorden aan als Hosea 800 jaar eerder: Voor God is liefdevolle zorg belangrijker dan welke offers ook.

Jammer genoeg, Z en B, blijven godsdiensten en levensbeschouwingen zich ook op vandaag verleiden om meer nadruk te leggen op het uiterlijk beleven van godsdienstige praktijken, dan op de innerlijke bezieling.

En ook op vandaag staan moedige mensen op om nieuwe wegen te wijzen.

Maar ook zij krijgen te maken met onbegrip en tegenkanting.

In de paasweek dit jaar zijn twee zo een profetische mensen gestorven.

Op Pasen zelf stierf in Amsterdam de Nederlandse dichter Huub Oosterhuis, en drie dagen later in Parijs de oud-bisschop van Evreux Jacques Gaillot.

Oosterhuis heeft in Nederland en Vlaanderen ontzettend veel betekend voor een vernieuwde en geëngageerde geloofsbeleving na het Tweede Vaticaans concilie. Hij schreef honderden liederen en gedichten, bijbels geïnspireerd, en oproepend tot gerechtigheid. Ook in het liedboek, dat we hier gebruiken, staan meerdere van zijn liederen.

Maar toen hij ervoor koos om als priester – tegen de celibaatswet in – te huwen, werd hij uit de orde van de Jezuïeten gezet, en vaardigden de Nederlandse bisschoppen een verbod uit om zijn liederen nog in de liturgie te gebruiken.

Jacques Gaillot was bisschop van Evreux. Maar werd in 1995 door Paus Johannes Paulus 2 ontslagen, omdat hij het opnam voor ex-gevangenen, homoseksuelen, echtgescheidenen, vluchtelingen en daklozen, en pleitte voor een verbreding van het celibaat.

Het was er hem om te doen in Jezus' spoor geen mensen vast te pinnen, maar Gods barmhartigheid gestalte te geven.

Ook hem werd kwalijk genomen dat hij buiten de kerkelijke regeltjes kleurde.

Het is onbegrijpelijk dat men zo een profeten de kans ontnomen heeft om de kerk op nieuwe wegen voor te gaan.

Gelukkig dienen zich met Paus Franciscus nieuwe perspectieven aan. Hij heeft Huub Oosterhuis twee jaar geleden een persoonlijke brief laten overhandigen om zijn waardering en zijn dank uit te spreken. En bisschop Gaillot heeft hij acht jaar geleden in een gemoedelijke audiëntie ontvangen.

Hopelijk leidt het synodaal proces, dat de paus op gang heeft gezet, tot een vernieuwde aanpak in de kerk, met als hoofdgedachte: Voor God is liefdevolle zorg belangrijker dan welke offers ook.

Pierre Breyne

Wie wil reageren op deze homilie, kan dit doen via e-mail: pierre.breyne@outlook.com En daar krijg je een antwoord op.